

Ebola hemoraginės karštligės protrūkis Vakarų Afrikoje 2013-2014 m.: epidemiologinė situacija ir rizika Europos Sąjungoms (ES) šalims

Saulius Čaplinskas^{1,2}, Galina Zagrebnevienė¹, Simona Žukauskaitė-Šarapajevienė¹

1. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras, Vilnius;

2. Mykolo Romerio universitetas, Socialinių technologijų fakultetas, Edukologijos ir socialinio darbo institutas, Vilnius.

Kontaktinis asmuo
s.zukauskaite@ulac.lt

ĮVADAS

Ebola hemoraginės karštligės (toliau—EHK) protrūkis Vakarų Afrikos regione kelia vis didesnę susirūpinimą. EHK - tai sunki infekcinė liga, kurią sukelia Ebola virusas, priklausantis *Filoviridae* šeimai. Manoma, kad natūralus infekcijos rezervuaras - vaisiais mintantys šikšnosparniai. Virusas plinta tiesioginio sąlyčio su gyvų ar mirusių užsikrėtusių asmenų ar gyvūnų (beždžionių, miško antilopių, dygliakiaulių, šikšnosparnių) krauju ar kitais kūno skysčiais metu. Retais atvejais virusu galima užsikrėsti per nesaugius lytinius santykius su vyriškos lyties ligoniu septynias savaites po išgijimo. Inkubacinis EHK periodas—2-21 d. EHK prasideda staiga, karščiuojama, skauda raumenis, galva gerklę, jaučiamas silpnumas. Kiek vėliau EHK pasireiškia vėmimu, viduriavimu, bėrimu, kepenų ir inkstų veiklos sutrikimu. Kai kuriems ligoniams prasideda gausus vidinis ir išorinis kraujavimas ir vienu metu sutrinka kelių organų veikla.

TIKSLAS

Apžvelgti EHK epidemiologinę situaciją Vakarų Afrikos regione ir pateikti rizikos vertinimą dėl galimos grėsmės ES.

METODAI

Aprašomasis epidemiologinis tyrimas. Analizei atlikti naudojama oficiali Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ELPKC) ir Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) skelbiama oficiali informacija.

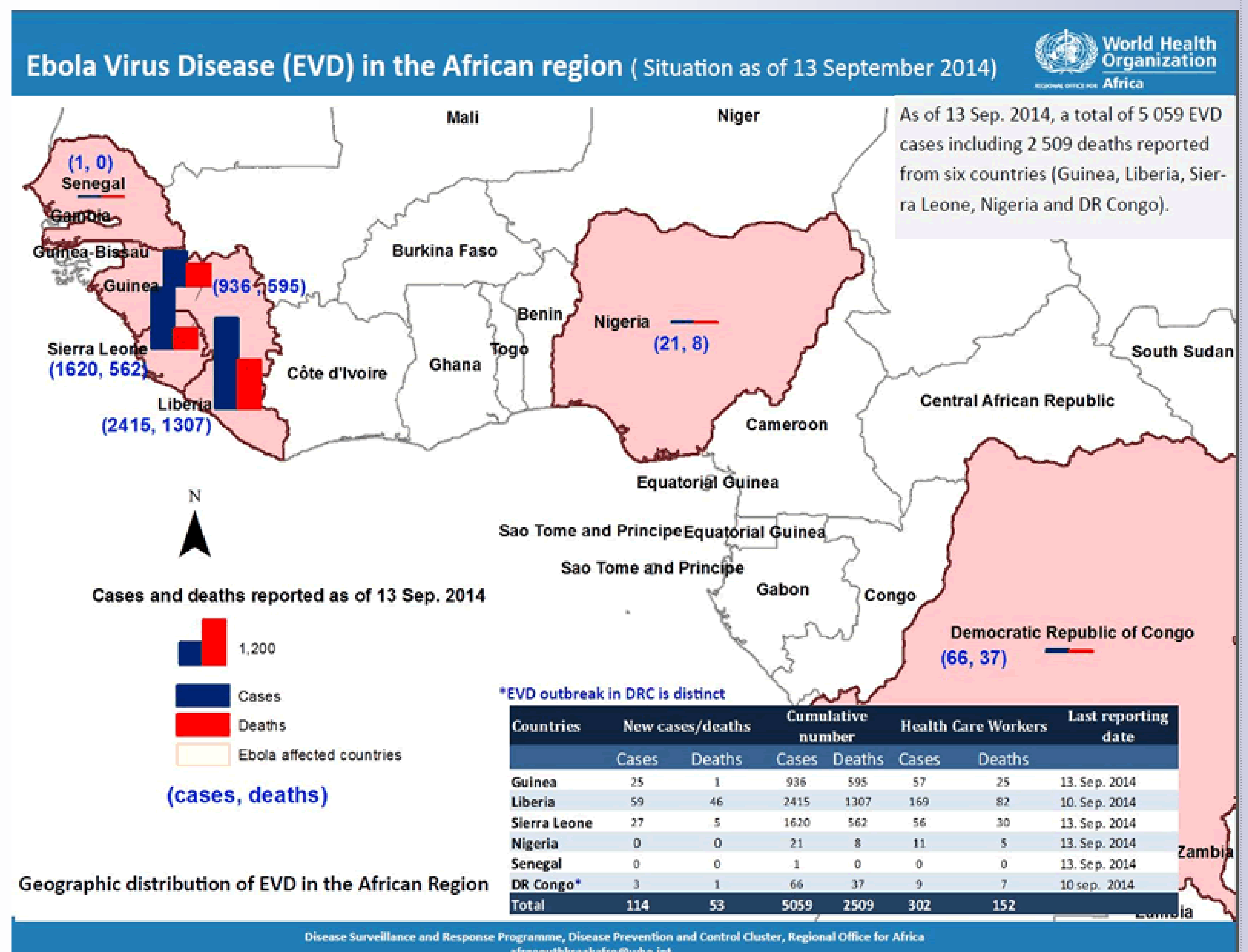
REZULTATAI

Nuo 2013 m. gruodžio mėnesio iki 2014 m. rugsėjo 13 d. Vakarų Afrikos šalyse (Gvinėjoje, Siera Leonėje, Liberijoje, Nigerijoje, Demokratinėje Kongo Respublikoje, Senegale) užregistruota 5059 EHK atvejų (š jų 2509 mirties) (1 pav.). Daugiausiai atvejų registruojama Siera Leonėje, Liberijoje ir Gvinėjoje. Manoma, kad realus EHK atvejų skaičius šiose šalyse gali būti 2-4 kartus didesnis.

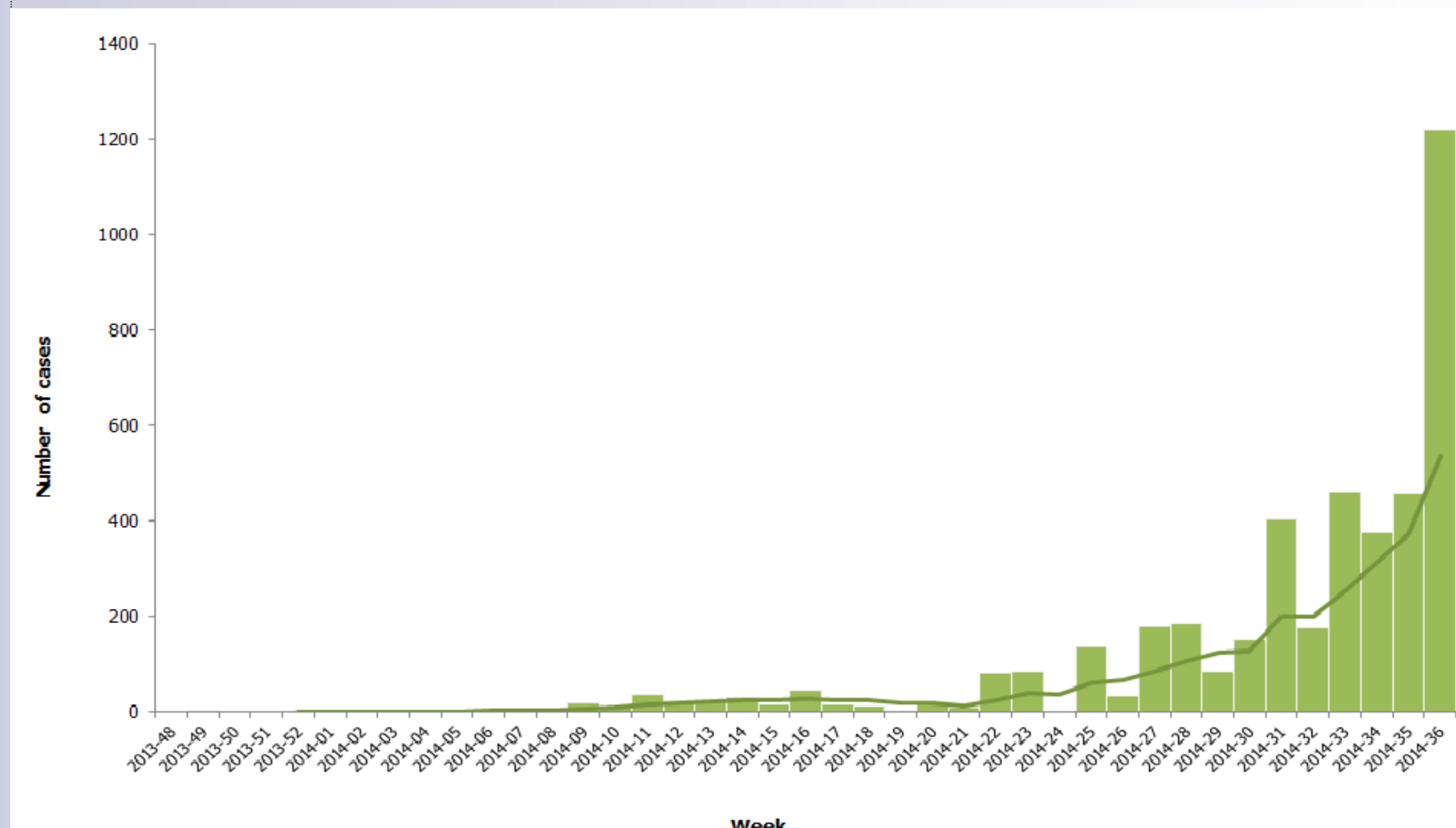
Senegale iki 2014 m. rugsėjo 13 buvo užregistruotas 1 įvežtinis EHK atvejis iš Gvinėjos. Antrinių EHK atvejų šalyje neužregistruota.

Demokratinėje Kongo Respublikoje (DKR) nuo 2014 m. rugpjūčio mėnesio pabaigos taip pat registruojamas EHK protrūkis, tačiau jisai nėra susijęs su Gvinėjoje, Siera Leonėje, Liberijoje, Nigerijoje registruojamu protrūkiu. Nustatyta, kad protrūkį DKR sukėlė Zaire Ebola virusas, 99 proc. homologiškas Kikwit 1995 m. padermei.

PSO duomenimis, protrūkio Vakarų Afrikoje metu užregistruota daugiau nei 300 EHK atvejų tarp sveikatos priežiūros darbuotojų. Sveikatos priežiūros darbuotojai, neaprupinti tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, turi didelę užsikrėtimo EHK riziką.

1 pav. EHK atvejų skaičius ir pasiskirstymas pagal teritorijas Vakarų Afrikoje iki 2014 m. rugsėjo 13 d.

2 pav. EHK atvejų tendencija pagal savaites Gvinėjoje, Siera Leonėje, Liberijoje, Nigerijoje

Tikėtina, kad EHK atvejų skaičius per ateinančias savaites ir toliau didės (2 pav.). Dėl didelės protrūkio apimties, silpnų sveikatos priežiūros sistemų protrūkio apimtose šalyse, sunku numatyti, kada protrūkis ims mažėti. Yra apsvarstyti ir galimi EHK atvejo patekimo į ES scenarijai. Tačiau EHK plitimo rizika ES vertinama kaip labai žema, jei bus laikomasi tinkamų infekcijos kontrolės priemonių. 24 ES šalys yra rekomendavusios vengti kelionių į paveiktas Afrikos šalis: 20 iš jų rekomendavo atsisakyti nebūtinų kelionių, 4 – visų kelionių į paveiktas šalis. PSO 2014 m. rugpjūčio 8 d. vadovaujantis Tarptautinėmis sveikatos

priežiūros taisyklėmis EHK protrūkį Vakarų Afrikoje paskelbė tarptautinio masto ekstremalia visuomenės sveikatai situacija.

IŠVADOS

1. Stebima didėjanti sergamumo EHK Vakarų Afrikoje tendencija.
2. EHK įvežimo į ES rizika išliks tol, kol bus sustabdytas Ebola viruso plitimas Vakarų Afrikoje.